

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

Комисија за оцјену и одбрану завршног рада на другом циклусу студија

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА

ПРЕДМЕТ: Извјештај о оцјени завршног рада кандидаткиње Јелене Дошлов

Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци је на 105. сједници одржаној 21. децембра 2017. године донијело Одлуку број: 08/3.1661-8/17 о именовану ментора и Комисије за оцјену и одбрану завршног рада под називом: „Међународни правно-политички изазови у борби против тероризма у 21. вијеку“ у саставу:

1. Проф. Др Милош Шолаја, доцент, ужа научна област Међународни односи, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник;
2. Доц. др Матеј Савић, доцент, ужа научна област Међународно право, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој луци, члан-ментор;
3. Мр Жељко Будимир, виши асистент, доцент, ужа научна област Међународни односи, Факултет политичких наука Универзитета у Бањој Луци, члан.

Након проведених свих неопходних процедура, те извршеног увида у текст завршног рада кандидаткиње Јелене Дошлов и његове анализе Комисија подноси Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци сљедећи:

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени завршног рада на другом циклусу студија под називом:
„Међународни правно-политички изазови у борби против тероризма у 21. вијеку“

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Јелена Дошлов рођена је 05.10.1980. године у Бањалуци. Основну и средњу школу завршила је у Бањалуци, Гимназију Бањалука је завршила 1999. године. Редован циклус (I циклус студија) започела је академске 2002/2003 године на Универзитету у Бањој Луци – Филозофски факултет, студијски програм Филозофија и социологија, исти завршила у року 2007. године са просјечном оцјеном 9,6. Током студија волонтирала је у канцеларији Свјетске банке у Босни и Херцеговини, била побједница такмичења „Модел Уједињених Нација“ на државном нивоу као и на међународном, одржаном у Бечу 2006. године. У каснијим годинама добила је запослење професорице Филозофије у Гимназији Бањалука, гдје је уједно подучавала и у националном те у међународном (The International Baccalaureate) програму

образовања. Тренутно је запослена као предавач Филозофије, Теорије знања и Студија мира и конфликта у Колеџу Уједињеног Свијета Чангшу у Народној Републици Кини. Њезини наставни планови објављени су од стране Кућа Ана Франк и Савјета Европе.

УВОДНИ ДИО ОЦЕНЕ ЗАВРШНОГ РАДА

Завршни рад под називом: „**Међународни правно-политички изазови у борби против тероризма у 21. вијеку**“ текстуално је написан на 91 страници, при чему обухвата укупно 96 страница компјутерски сложеног текста заједно са садржајем, библиографијом, кратком биографијом и неопходним изјавама. Рад је подијељен у дванаест поглавља уз библиографију, биографију кандидаткиње и изјаве као посебних секција рада. Поштујући правила израде научног рада, а у складу са свим методолошким пропозицијама кандидаткиња је на коректан начин обрадила све неопходне теме које чине структуру овог завршног рада, при чему се ухватила у коштац са свим релевантним питањима у вези са самим тероризмом као феноменом и изазовима са којима се међународна заједница суочава у 21. вијеку.

У **Уводу** рада кандидаткиња Јелена Дошлов проблематизује сам феномен тероризма уопште и утврђује на правилан начин предмет и методе рада. У другом поглављу под насловом **Објашњење појма тероризам** кандидаткиња детаљно дефинише појам тероризма у контексту радикализма и актуелних међународних стандарда и одредница.

У трећем поглављу под насловом **Зачеци феномена тероризма**, кандидаткиња Јелена Дошлов анализира историјски развој, како појавних облика самог тероризма, тако и перцепције и дефиниција ове насилне доктрине. Кандидаткиња посебан акценат ставља на тероризам које је у вези са исламом, истичући разлику између самог ислама и исламизма, а у контексту актуелних радикалистичких група, на првом мјесту ИСИЛ-а. У овом поглављу кандидаткиња наглашава: „Теорија не оспорава могућност да терористички акт може бити подузет од стране различитих правних субјеката, који, опет, могу у својој намери бити вођени различитим идеолошким, религијским, филозофским и другим идејама. Историја свједочи да починиоци различитих терористичких аката нису припадали искључиво једној, идентичној идеолошкој, религијској или политичкој струји.“

У поглављу под насловом **Разлике између сунитског и шитског тумачења ислама** кандидаткиња Јелена Дошлов разматра главне разлике које се рефлектују и на данашње процесе.

У петом поглављу под називом **Анализа појма „терор“** и његова примјена у правно-политичкој сфери. Кандидаткиња анализира термин „тероризам“ који је постао саставним дијелом западног модуса мишљења, већ у 1790. години, у којој се спомиње у Оксфордском рјечнику енглеског језика и у којем, на прилично израван начин описује као, „владање застрашивањем, као у случају наређивања и одржавања од стране политичке партије која је била на власти у Француској у току периода Револуције 1789 – 1794.“ У каснијим временима, појмом „терор“ описују се чистке споровођене за вријеме трајања Стаљинове власти, атентати Ирске републиканске гарде, баскијских сепаратиста и тамилских тигрова и др. као синоним за геноцид и процесе етничког чишћења у ратним сукобима.

Шесто поглавље под називом **Тумачење терора и тероризма са позиције међународног права** садржи међународноправне димензије одређења тероризма и терора. У овом поглављу кандидаткиња истиче да међународно право познаје три различите групе починилаца или изазивача терора, а то су формалне војне снаге, паравојне јединице те терористички покрети.

У поглављу под насловом **Димензије тероризма** кандидаткиња се бави новим димензијама тероризма, тачније актуелним проблемима који се јављају у савременом добу. Слиједом тога наглашава да је у протеклих неколико деценија тероризам задобио нове димензије. У ранијем времену подразумевао је атентате на истакнуте појединце и отмице, почињене од стране других појединаца и (или) организованих групација, чији је циљ био да задобију финансијску или политичку надмоћ по одређеним питањима. Данас се пријетња тероризмом огледа и у могућности недржавних актера да развију технологије које су им неопходне за конструкцију биохемијског и нуклеарног оружја, као и ширење њихових увјерења и пријетњи путем савремених средстава комуницирања. Кандидаткиња Јелена Дошлов истиче да се под тероризмом подразумева тренутак у којем „најмоћније државе свијета могу постати таоци најсиромашнијих држава, уколико би им се пружила могућност да дођу у посјед вируса који шири заразну болест.

У осмом поглављу под насловом **Талибани, Ал каида и Боко Харам** кандидаткиња анализира ове три најубојитије терористичке организације данашњице. Посебно, девето поглавље посвећено је Исламској држави, односно **ИСИЛ-у**.

У десетом поглављу под насловом **Борба против тероризма у складу са међународним конвенцијама** кандидаткиња разматра међународноправни оквир за борбу против тероризма, док у једанаестом поглављу под насловом **Политике и одговори појединачних правних поредака и Европске комисије у односу на тероризам** анализира националне димензије и оквир Европске уније у контексту борбе против тероризма

У **закључном поглављу** кандидаткиња сублимира све што је предходно изнесено у овом раду и одређује опште препоруке у складу са дефинисаном темом.

СТРУКТУРА РАДА

САДРЖАЈ:

Апстракт.....	2
1. Увод у рад.....	5
2. Објашњење појма „тероризам“.....	7
3. Зачетци феномена тероризма.....	9
4. Разлике између сунитског и шиитског тумачења ислама.....	20
5. Анализа појма „терор“ и његова примјена у правно – политичкој сфери.....	24
6. Тумачење терора и тероризма са позиције међународног права.....	27
7. Димензије тероризма.....	34
8. Талибани, Ал Qa'ида и Боко Харам.....	42
9. ИСИЛ.....	51
10. Борба против тероризма у складу са међународним конвенцијама.....	57
11. Политике и одговори појединачних правних поредака и Европске комисије у односу на тероризам.....	68
12. Шта будућност доноси – закључак	82
Литература.....	92

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

Предмет овог истраживања је на првом мјесту феномен тероризма, као и механизми и инструменти који се користе у борби против тероризма у 21. вијеку. Тероризам као феномен политичке и идеолошке борбе у двадесет и првом вијеку захтијева интердисциплинаран приступ и анализу на мулти-перспективном нивоу. За једне представља крајње деструктиван начин задобијања политичке или других облика моћи док је за друге синоним борбе за слободу. Истраживањем тероризма баве се различите научне дисциплине које, притом, успостављају и различите дефиниције и објашњења наведеног, користећи притом властити појмовни апарат, у оквиру својих поља истраживања. Интегрални приступ истраживању, који би у себе објединио сазнања филозофије, социологије, међународног права, поликологије те културолошких студија свакако би допринео даљем разјашњењу питања: зашто се појединци и/или групе људи одлучују на тако радикалан покушај за задобијање, како је већ наведено, политичке, економске, идеолошке или финансијске моћи.

Поријекло термина *тероризам* налази се у ријечи *терор*, што индицира стање страха или, пак, намјеру да се у некоме изазове страх. Крајњи коријен термина проналази се у латинском језику, у глаголу *terrere*, у преводу на српски језик, *плашити*. Терор је крајње деструктивно друштвено стање којем се путем инструментализованог насиља подвргава појединац или група људи, друштво или држава. Таква врста терора може се спровести од стране појединца, групе људи или чак и државе, а у циљу остваривања одређених политичких, економских, идеолошких, расних, етничких и других циљева. Оно што се овде мора додати

јесте да је појам *тероризам* постао саставни дио западног језичког апарата и модуса мишљења већ 1790. године, када је учињен покушај да се разјасни у оксфордском рјечнику енглеског језика, тј. као владавина зстрашивањем у периоду Револуције, укратко. Касније се овај појам аплицира на чистке споровођене за вријеме Стаљинове власти, атентате Ирске републиканске армије, дјеловање група као што су Хамас и Хезболах, баскијске сепаратисте, тамилске тигрове па све до савременог периода, у којем се највише повезује са дјеловањем Ал Каиде, Исламске државе Ирака и Леванта и Боко Хараме. За наведене групације терор постаје одређена врста стратегије којом се жели остварити одређена политичка акција.

У последњих неколико деценија еволуирале су и методе ширења терора од стране различитих терористичких група. Прије неколико деценија дало би се казати да тероризам подразумијева атентате на истакнуте појединце и/или отмице истакнутих појединаца, са циљем да наведени акти воде ка задобијању политичке, финансијске или неких других облика моћи самих починилаца тих аката. И данас тероризам подразумијева чињење атентата и отмица али се томе придодаје постављање експлозивних направа на различитим локацијама или особама, слање експлозивних направа поштанским путем, убијање људи и рушење објеката на различитим локацијама.

ОСНОВНЕ МЕТОДЕ РАДА

У овом истраживању је кориштено неколико научних метода. На првом мјесту *метода анализа садржаја* стручне литературе, релевантних научни радова и примарних, секундарних и терцијарних публикација. Био је кориштен и *метод анализе садржаја докумената* релевантних за предмет истражива, уз употребу *метода дескрипције*. Такође, у при изради завршног рада кориштени су *синтетичко-аналитички метод*, на основу којег је из синтезе теоријских знања расправљано о хипотези рада и *метод класификација, метод индукције*, тј. на основу прикупљених чињеница креирани су закључци у односу на постављене хипотезе што је индуковало да је кориштен и метод *анализе и синтезе*. Поред наведеног, у раду је био употријебљен и *историографски метод* и *компаративне методе истраживања*, како би се објаснила постављена хипотеза.

РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС

Циљ овог рада јесте истраживање феномена савременог тероризма и његовог утицаја на међународни поредак, са посебним освртом на међународне правно-политичке механизме за борбу против овог феномена. Значај овог рада огледа се у проширивању знања о тероризму и пријетњи тероризмом у међународној заједници, а која ће допринијети даљем проширивању научног знања у правно-политиколошкој сфери сазнања. Истраживање ће, такође, допринијети спознаји и рјешавању друштвених проблема попут угрожавања процеса демократизације, владавине права али и кршења људских права.

У овом раду се кандидаткиња изјаснила Закључком који недвосмислено, на бази свих досадашњих искустава како позитивних тако и негативних у вези са међународним правно-политичким изазовима у борби против тероризма у 21. вијеку, приказује актуелно стање у међународном поретку. Кандидаткиња прецизно констатује да „оно што се испоставља као реалност јесте да је свијет све бржи у технолошком развоју, а сходно томе и у процесу наоружавања а све мањи у географском смислу. Како некадашњи Генерални секретар Уједињених Нација Кофи Анан у једном од својих извјештаја наводи, међународна заједница јесте постигла одређени успјех у поштовању Споразума о смањењу развоја нуклеарног

наоружања, међутим, други инструменти колективне безбједности су се показали неуспјешним.“

Наведени подаци су довољни да се овај рад оцјени позитивном научном оцјеном и да се верификује као научни и друштвени допринос политиколошким, међународноправним и безбједносним расправама.

ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Комисија сматра да је кандидаткиња Јелена Дошлов извршила истраживање у складу са пријављеном темом и да њен рад садржи све елементе квалитетног завршног рада на студијама другог циклуса.

Комисија сматра да је тема логички досљедно и методолошки коректно обрађена, да су истраживања и налази доведени у везу са хипотетичким оквиром, те да сазнања и анализе у раду могу да користе будућим истраживањима из ове области.

Кандидаткиња Јелена Дошлов испуњава све законске услове за одбрану завршног рада на другом циклусу студија и Комисија Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци предлаже да кандидаткињи Јелени Дошлов одобри јавну одбрану завршног рада под називом „Међународни правно-политички изазови у борби против тероризма у 21. вијеку“.

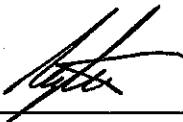
КОМИСИЈА:

1. Проф. Др Милош Шолаја, ванредни професор, предсједник

---

2. Доц. др Матеј Савић, доцент, ментор

---

3. Мр Жељко Будимир, члан

Бања Лука, 21. јун 2019. године

Број:08/1.624/19

Датум:28.05.2019.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

УВЈЕРЕЊЕ

Овим се потврђује да је мастер рад кандидаткиње Јелене Дошлов под називом „Међународни правно-политички изазови у борби против тероризма у 21.вијеку“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 21.05.2019. године.

Шеф библиотеке

Мица Јуџега

Декан за научноистраживачки рад

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А